

lijke belangen
eeneenigingen"*)
s naar de actie

eweging zullen
lezen. Zij weten
alling van de
he organisaties
ere arbeiders-
iken; zij weten
eenzijdige actie
lijke belangen
acht; zij zullen
g, welke Berd-
ng afwijzen.

en kosmischen
n den klassen-
wil ontdekken.
nstemming met
democratische
stische brekers
like de verhoos-
isatieverbetering
insche volk ten

onverantwoor-
en den klassen-
oedig met hem
senkampf*) be-
ent het sociale
ning getuigen.
t der arbeiders,
elijden opwekt.
s felle, ondoor-
komt, en dieper
houden, tracht
ezers soms met
arakteristieken.
oordeel wordt
en; toch maakt

iel zooveen ge-
zeker die, welke
heid", zoo lezen
dellijk met den
endum de eerste
trekking tot het

veroordeelt de
r: hij keert zich
daarvan. Maar
eelt hem ook de
materialisme te
an den klassen-

voor hem niet
stelijk, religieus
n, "twee dimen-
de verbetering
vrijdijding van de
arbeid, in de
De andere di-
wezen van den
enschelijken ar-
ardsche bestaan
ische en anthro-
vraag kan door
ociale orde, mis-
ningen opgelost
echter door so-
nt iedere poging
diepere sferen
den vrager op-
bleem".

jajew verder, is
den arbeid met
n nieuwe, ver-
f men kan van
and doen, door
r zijn stoffe-
wordt, en door
n te verheffen,
heelen mensch

het ideaal van
ociale collectief,
i van het volk,
t wordt en de
waar de econo-
ogste doel is. En
e maatschappij

B.'s meening, ge-
nigingen beteekent.
deze artikelenreeks

bekommert de mensch zich niet om de geestelijke
beteekenis van den arbeid, ook daar is de goederen-
productie „Selbstzweck", is de organisatie der
voortbrenging, der distributie en van het verbruik,
het hoogste en eenigste doel.

Die levenshouding noemt Berdjajew de burger-
lijke. Zij beduidt, zegt hij, een zich afwenden van
de onzichtbare en een uitsluitend zoeken van de
zichtbare dingen dezer wereld; zij beteekent „de
onmacht om zich boven de zoogenaamde stoffe-
lijke, d.i. de zuiver praktische, oeconomische en
egoistische belangen te verheffen", zij verdedigt
deze belangen als de hoogste waarden der men-
schelijke existentie, de eenigste, welke „reëel en
werkzaam" zijn. Daarom is, zegt hij, ook het
materialistische communisme een typisch product
van dien „burgerlijken geest".

In deze beschouwingen is veel dat ons aan-
trekt: de woorden, welke Berdjajew aan het pro-
bleem van den arbeid wijdt, wekken weerklank.

Eerst het Christendom, bekend deze denker —
en wij met hem — heeft de achting voor den ar-
beid en de werkers in de wereld gebracht, en aan
den arbeid zijn „slavenkarakter" ontnomen. En
zeer terecht oordeelt hij, dat daarom alleen het
Christendom in staat is om het probleem van de
arbeidsdiscipline op te lossen. Immers
wanneer de „geestelijke motiveering" van den
arbeid ontbreekt, zullen de arbeiders slechts door
den nood of door „militaire tucht" gedwongen kun-
nen worden. De „dienst aan de gemeenschap",
waarover de communisten zoo roemen, kan wel
een tijdlang de werkers bezielen, maar op den
duur zal dat aardsche ideaal geen bevrediging
schenken. Rusland, dat naar het woord van Gide,
het „slachtoffersysteem" — het moordende systeem,
hetwelk de menschen op allerlei wijzen dwingt
om zich tot het uiterste in te spannen — niet kan
missen, bewijst de waarheid dezer woorden. Be-
looning en straf zijn nu de belangrijkste factoren
in de bolsjewistische wereld van den arbeid: t.z.g.
„bovenpersoonlijke motief", dat luide verheerlijkt
werd, is bijna geheel verdwenen. Omdat het geloof
in de zegeningen van het bolsjewistisch régime
gaandeweg verzwakt, moet de leiding een vreed-
terreure toepassen, opdat de menschen de hen op-
gelegde taak vervullen zullen, moeten de tegen-
stellingen vergroot worden, en de begeerten ge-
prikkeld. Weer blijkt de verwachting van een auto-
matistische verandering der menschelijke natuur in
de „goede richting", volkomen ijdel.

Degenen, die hun vertrouwen op zulk een „na-
tuurlijken zedelijken groei" stellen, zegt Berdja-
jew, bevinden zich in het „tooverland". De te-
leurstellingen, welke zij daar ervaren, wreken zich
geducht en worden, helaas, ook gewroken.

Slechts de „Christelijke wedergeboorte" kan den
mensch de kracht schenken om onder alle om-
standigheden zijn arbeidsplicht te doen. Maar de
getrouwheid, waarmee hij, in gehoorzaamheid
aan God, zijn werk verricht, moet door zijn broe-
ders met een voortdurende zorg voor zijn wel-
zijn beantwoord worden. Het offer, dat hij in het
geloof brengt, eischt de inspanning van allen, op-
dat zij de zeer moeilijke taak, welke hij verricht,
naar vermogen zullen verlichten. De Christelijke
strijd voor een menschevaardig bestaan, en voor
sociale gerechtigheid ontvangt mede zijn energie
uit de dankbaarheid jegens God, en de eerbied
voor de menschen, die Gods wil in hun arbeid
op aarde trachten te volbrengen.

Wie zoo het sociale vraagstuk bezielt, verwerpt
elke gedachte aan een klassenstrijd. Ook Berd-
jajew veroordeelt dien strijd ten slotte. Zijn gnos-
tische wereldbeschouwing, en zijn vrees dat een
„onchristelijk idealisme" de actie op sociaal ter-
rein verlammen zal, hebben hem tot de aanvaar-
ding van de „realiteit van den klassenstrijd"
gedreven, hebben hem zelfs bewogen om Marx
voor de „ontdekking" van dien strijd te huldigen.
Hij kan zich niets voorstellen, dat vreeselijker is,
dan een menscheid, die het geloof in de „natuur-
lijke harmonie" bezit, en wil haar daarom voort-
durend met een suggestieve beschrijving van de
woedende machten, welke deze wereld zouden ver-
scheuren, verschrikken. Hij meent, dat de „hui-
dige Christenen" hevige door dat „idealisme" aan-
getast zijn, en verkondigt daarom ook onder hen
de leer van den kosmischen krijg. We hebben in
het begin van dit artikel gezien, tot welke dwaze
consequenties zulk een geroep voert.

Berdjajew verwerpt echter den klassenstrijd als
middel om een nieuwe samenleving te stichten,
veroordeelt, terecht, het vertrouwen in de deug-
delijkheid van dat middel als een zondig geloof in
den mensch, en waarschuwt dat de prediking van
den klassenstrijd slechts klassenhaat kan
voortbrengen. „De klassenstrijd, die tusschen de
klassen in onze samenleving heerscht, heeft de
zielen der menschen met nijd, haat en verbittering
vervuld".

Neen, de prediking van den klassenstrijd
verafschuwt hij. En toch voedt dikwijls het woord,
dat hij spreekt, dien strijd. Zijn boodschap van
den toekomstigen vrede, die alleen het geloof in
Christus brengen kan, wordt maar al te vaak over-

stemd door het strijdgeroep dergenen, die zijn
oordeelsaankondigingen gehoord hebben.

Den volgenden keer willen we nog eenmaal voor
zijn boekje „Christentum und Klassenkampf" aan-
dacht vragen, om dan in het bijzonder zijn mee-
ning over den klassenstrijd te bespreken.

A. B. t. B.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan
Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

Of hij ook deze gewisse belofte Gods gelooft.

Wij hadden betoogd, dat men de gemeente van
Christus niet tot zelfonderzoek mag opwekken op
deze wijze: O, mijn broeder en zuster, gij meent
wel, dat gij gelooft, maar onderzoek uzelf toch
ernstig of uw geloof wel echt is.

Ja maar, zegt men, hoe moeten wij dan aan
met het Avondmaalsformulier, dat duidelijk tot
zulk een zelfonderzoek opwekt met deze woorden:
„Ten andere onderzoekte een iegelijk zijn hart, of
hij ook deze gewisse belofte Gods gelooft", enz.

Is die opwekking niet in lijnrechten strijd met
wat gij gezegd hebt?

Het komt mij voor, dat het metterdaad niet
moeilijk is deze tegenwerping te weerleggen.

In de eerste plaats: er wordt hier heelemaal
niet gesproken van echt of niet echt gelooven.
Wanneer men dat er hier bijhaalt, dan draagt
men een probleemstelling in het formulier in, waar
het zelf niet van weet.

In de tweede plaats: het gaat hier niet over
wat men zou kunnen noemen het „geloovig-zijn";
het gaat hier over het gelooven als daad.

Heel gewoon wordt hier dus aan de gemeente
de vraag voorgelegd: „Geloofst gij nu en bij uw
gaan ten Avondmaal, dat uw zonden u om Chris-
tus' wille vergeven zijn?"

Wat is een simpele vraag.
Voor de beantwoording daarvan is waarlijk niet
noodig een onderzoek, waarbij men gebruik maakt
van — en zich toetst aan — allerlei kenmerken.

Iemand, aan wie die vraag gedaan wordt, kan,
als hij een oogenblik tot zichzelf komt, toch wel
zeggen, of hij dat gelooft ja dan neen.

Men beroept zich in zijn bestrijding van de
door ons gegeven voorstelling van zaken telkens
op wat Ursinus in zijn verklaring van den Cate-
chismus zegt bij Zondag 32.

Maar wat hij daar zegt is nooit goed te waar-
deeren als men daarbij ook niet let op wat hij
zegt bij Zondag 7, de Zondag, die opzettelijk over
het geloof handelt.

Ursinus zegt daar: „Die gelooft, weet toch
dat hij gelooft".

Dat ligt toch ook voor de hand.

Als ik op een oogenblik mij realiseer mijn hou-
ding tegenover Gods belofte, dan kan ik weten of
ik die belofte geloof ja dan neen.

En als iemand dan tegen mij zegt: „ik weet niet,
ik weet niet of ik het wel geloof"; dan antwoord ik:
dan gelooft gij niet.

En dan mag hij zóó niet ten Avondmaal gaan.

Wie tot het Avondmaal komt, moet gelooven,
metterdaad, de belofte Gods van schuldvergeving en
eeuwig leven, hem in den doop beteekend en
verzegeld.

Wanneer dus een broeder of zuster tegen mij
zou zeggen in de week van voorbereiding: „do-
miné, ik weet niet of ik het wel geloof"; dan zal ik
niet antwoorden: „onderzoek dan uzelf eens ern-
stig of gij niet hebt kenteekenen van leven, van
wedergeboorte en zóó."

Dan heb ik geen andere boodschap voor hem
of haar dan deze ééne:

„Beste broeder, dan is het bij jou niet zooals
het behoort; gij moet met dat ongeloof breken,
zoo goed als met elke andere zonde in je leven;
gij moet, dat vraagt de Heere van je, van dit
oogenblik af, op grond van Gods belofte, die niet
liegen kan, aannemen, dat God de Heere is, om
Christus' wil, de zonde heeft vergeven, je tot Zijn
kind heeft aangenomen en je het eeuwige leven
heeft geschonken".

„Of hij ook deze gewisse belofte Gods gelooft",
bedoelt dus niet een opwekking tot een moeizaam
zelfonderzoek, „of ik wel waarachtig wederge-
boren ben"; maar eenvoudig een opwekking tot
het zelfonderzoek „of ik werkelijk, kinderlijk,
metterdaad, aanvaard de belofte des Heeren; om,
als ik tot de ontdekking mocht komen, dat dat
niet zoo was, dat als zonde te zien, als zonde te
belijden en daarmee in Gods kracht te breken".

Och of wij toch leeren wilden onze gansche ver-
houding tot God meer te doen zijn een „geloofs-
relatie"; laten wij niet langer probeeren half uit
geloof, half uit bevinding te leven.

Dezer dagen zat ik bij een arme stumperd in het
ziekenhuis.

Een vrouw wier leven gebroken was, die waden
moest door een vloed van levensteed.

Geboren en opgegroeid in de Chr. Geref. kerk,

was ze door haar levensgang, door eigen schuld,
van de kerk losgeraakt.

„Vermoeid en belast".

Ik wees haar op den Heiland, die tegen alle
vermoeden en belasten zegt: „Naar Mij toe; Ik
zal u rust geven".

En wat antwoordt zij mij?

„Ik wou dat eerst zoo graag beter gevoelen".
Daar hadt ge het nu weer.

Zoo had men haar geleerd.

Eer zij zich aan Christus mocht overgeven,
moest ze eerst dit of dat gevoelen.

En nu hijgde zij naar rust en heil.

En Christus staat daar en zegt: „Komt allen
tot Mij, die vermoeid en belast zijt"; en zij durfde
niet komen omdat zij niet gevoelde, wat men haar
had geleerd, dat zij eerst gevoelen moest.

Zoo strompelt zij voort in onrust en nood en
loopt Christus voorbij; en Hij zegt: „Kom toch
bij Mij".

Waarom nu toch den armen mensch gezegd:

„eer gij u aan Christus overgeeft, moet ge zus of
zoo zijn"; in plaats van op te wekken tot het geloof
in de belofte des Evangelies en het aan den Heere
zelf over te laten, dat Hij, Hij den mensch, die
zich verlegen in 's Heilands armen werpt, zulk
een hart geve, dat daarin de zaligheden, die in
Christus zijn, kunnen binnen vloeien. Hoeveel leed is
daardoor al niet gebracht over de menschenkin-
deren, dat wij wijzer willen zijn dan de Schrift,
die van ons niet anders vraagt dan geloof in
Gods Woord en gehoorzaamheid aan Zijn bevel.

Gelooven; dat is de eenige band, die ons aan
God bindt.

Geen bevinding; geloof.

Het geloof, dat wij zondaren zijn.

Het geloof, dat er vergeving is in Christus.

Het geloof, dat God is onze God in

Christus.

Het geloof, dat God bij ons is in Christus.

Het geloof, dat alle dingen ons in Christus

moeten medewerken ten goede.

Dat geloof maakt zalig.

Alle pogen om het gevoel van zijn zonde, het
gevoel van de vergeving, het gevoel van Gods
gunst te maken tot een kenbron van zijn heil, is
een miskenning van die geheel eigenaardige relatie,
die er tusschen God en ons bestaat, die gij in twee
woorden aldus kunt omschrijven: „God spreekt
— wij gelooven".

Leven uit het geloof.

Wij spreken er veel van.

Laten wij het ook waarachtig aandurven in de
praktijk van leven en sterven.

D. v. D.

HET BOEK VAN DE WEEK

In de schaduw van Hangchow.

De vergadering van den Internationalen Zen-
dingsraad, welke ditmaal het karakter van een
Wereld-Zendingsconferentie zal dragen, en in het
najaar van 1938 te Hangchow zal worden ge-
houden, werpt haar schaduw reeds vooruit.

De christelijke wereld moet voor die vergadering
worden voorbereid. De kerk in West en Oost zij
zich van het gewicht en de uitgebreidheid der vele
vraagstukken, die op de zending betrekking heb-
ben en daar aan de orde zullen komen, diep
bewust.

Het gaat er niet slechts om, dat eenige tien- of
honderdtallen zendings-specialisten met elkander
raadplegen en over de oplossing der problemen
tot overeenstemming komen; niemand zal ont-
kennen, dat dit noodig is. Maar de zending is en
blijft de taak der kerk; de kerk moet meeleven
en meebidden, en in elk opzicht haar offeranden
brengen. Daarom is het noodig, dat zij ook van de
komende Wereld-Zendingsconferentie op de hoogte
wordt gebracht en gehouden.

Een „Ad Interim comité" neemt de noodige
voorbereidingen voor de Conferentie. En tal van
personen maken reizen en verzamelen gegevens
en schrijven boeken of brochures en pamfletten.

Onder deze reizigers en schrijvers behoort ook
Rev. William Paton.

In de zendingswereld is hij een bekende en
vooraanstaande persoonlijkheid. Hij is een van
de secretarissen van den Internationalen Zendings-
raad. Bovendien is hij een van de beide redac-
teuren van „The International Review of Mis-
sions". Tevoren was hij Zendingssecretaris van de
Student Christian Movement, en ook secretaris
van de National Christian Council of India. Ver-
schillende boeken heeft hij in den loop der jaren
gepubliceerd. Ook wordt hij als een der beste
kenners van Engelsch-Indië en van de zending
aldaar geroemd.

In het belang van de Wereld-Zendingsconferen-
tie heeft hij een reis gemaakt vanuit Amerika over
Japan, China, Engelsch-Indië en de Nabije Oost;
en het resultaat van zijne bevindingen en onder-
zoekingen heeft hij neergelegd in een boek:
„Christianity in the Eastern Con-
flicts".